

"יארוד נאלא"

אלול יאי (סימן קצב)

סיגופיו נעשה כעור והושחר פניו על כן כי סמכוהו [שם בכתובות] שרו ליה לא כחל ולא שרק וכו' ויעלת חן ר"ל מצד אילת אהבים היא התורה ולכן תמיד היה שרוי בצער ביגון ואנחה כבגמ' דנדה עד כאן הביאו ר"י לר' זירא לידי גיחוך ולא גחך כענין יומא דבדח רבי במס' נדרים ואפשר כי רב אבהו חשבו לחסידות של שטות ומ"מ לא קראו לגנאי רק להורות על התבודדותו ופרישתו ויגונו תמיד ומדוקדק מה שפי' רש"י וז"ל יארוד נאלי תנין שוטה ומספיד תמיד דקשה מה ענין הספד לכאן ולמ"ש אתי שפיר כי היה מתאכזר על גופו לענות נפש ותמיד שרוי בהספד ודאגה על עוונותיו ומיעוט צדקתו ותורתו בעיניו כראוי לשלימים ורב אבהו חשב כי ע"י סיגופיו ועינוי נפשו נתמעטו כחות נפשו מהם עומק העיון והחריפות ושיקול דעת הישר ולכן על שאבעי' לו ירדה לו דמות חמור שכבר נכלל בדברי רב אבהו קראו יארוד נאלי וכו' ואין זה רק פרוש מופלג כמ"ש תנין בהיכלי עונג ומעון תנים גם תנים חלצו שד שמורה על התבודדות ומיעוט רחמנות וחמלה.

(וכבר ביארתי ע"פ זה שהיינו שאמר כד אחוו ליה סמוך למותו י"ג נהרא דאפרסמונא ואני אמרתי לריק יגעתי וגו' ואין כאן מקום הדרוש) ולפי דעתי הא דבברכות ח' סע"א רב אבהו נפק בין גברא לגברא היה לצורך השתדלות בעסק יחיד או ציבור דלמה יסיר אזנו משמוע קריאת התורה בציבור ומ"מ לא היקל בין פסוקא לפסוקא לכן ס"ל לרמב"ם להחמיר כדמוכח בהלכות תפלה פ"ב ור' זירא היה להיפך מסגף נפשו מאד ולרוב פרישתו עלה לא"י כבגמ' בפ' הפועלים דצם ש"ן /ש' תענית' ובדק נפשי בתנורא יע"ש ובפ"ק דחולין י"ח ע"ב דאכל מוגרמת דרב ושמואל אע"פ דבני בבל נוהגין איסור מפני חביבותי' דא"י לא רצה להחמיר להראות דאנן כייפינן להו כמבואר שם וברוב ענוותנותי' לא רצה לקבל הסמיכה בפ"ק דסנהדרין ע"ע כ"ה כ' ע"ב ומצד גודל חביבותי' לא"י קרי להו לבני בבל בבלאי טפשאי בנדרים מ"ט ע"ב וכתבנו לזה שלא יהיו ח"ו נגד חסידותו ופרישתו (וגם מצד זה אפשר כי ידע רב אבהו דקרי לבני בבל טפשאי דקרי ליה ג"כ נאלה לשון שטות) ואפשר כי מפני

וצ"ע מה דקרי ליה רב אבהו לר' זירא בסנהדרין נ"ט ע"ב על דאבעי' ליה ירדה לו דמות חמור מן השמים והשיב לו יארוד נאלי וכו' ופי' רש"י תנין שוטה ומספיד תמיד והוא לכאורה דבר גנאי ובזיון גדול לקרות לו שם עוף אכזרי ארסי שוטה. ואחר העיון נלפענ"ד שגם זו לטובה ולשבח ורב אבהו ור' זירא היו מחולקין כמו דפליגו אמוראי בשורה בתענית אם נקרא קדוש או חוטא כמו שמצינו ג"כ שהרמב"ם הפליג בגנאי המצערים נפשם ומרבי' בתעניות ופשטי' דקרא הכי משמע הלא אביך אכל ושתה וגו' ולכן נקרא הנזיר חוטא ובירושלמי שעתיד אדם ליתן דין על שהיה אפשר לו להנות מאשר ברא אלהים לברואיו להנות בהם ולא נהנה וזה היה דעת רב אבהו ובכתובות ס"ב ע"א דאיפחת ביה באני מתותי' ואיתרמי ליה עמודא וסליק ואסקינהו לתרי עבדא דסמכו ליה ע"ש פי' רש"י והיה מתענג ויפה תואר ובכתובות י"ז דאמהת' דבי קיסר משריין קמיה וכו' ובמס' חגיגה שהיה נשוא פנים ביה קיסר ואפשר כי מפני כך לא היה בכחו להעמיק בהלכות והיה דורש דברי אגדה כבמס' סוטה